

21

RV230533

MOTION – TIDIG UPPTÄCKT

Att jobba förebyggande och hälsofrämjande är en framgångsfaktor. Om vi kan upptäcka sjukdomar i tidigt skede brukar det vara enklare att behandla, bli mindre kostsamt för individen och samhället. Blodtryck och blodsocker kontrolleras vid olika hälsokontroller och då kan eventuella avvikelser upptäckas. Råd, stöd och eventuell behandling kan inledas.

KOL (kronisk obstruktiv lungsjukdom) och njursjukdom kan också upptäckas tidigare med enkla undersökningar eller provtagningar.

Centerpartiet vill

Att Region Västmanland erbjuder flera enkla undersökningar/ provtagning i samband med hälsokontroller för att upptäcka sjukdomar tidigare.

Västerås 2023-05-30

Barbro Larsson (C) gruppleddare regionråd i opposition

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Plats och tid	Sammanträdesrum Silvergruvan, Regionhuset, Västerås kl. 09:00-17:00		
Beslutande ledamöter	Anna Nygren (M), Malin Gabrielsson (KD), Lina Eriksson (L) (Ordförande), Ingvar Jonsson (SD), Ulrika Spårebo (S) (Andre vice ordförande), Kenneth Östberg (S), Fehmi Paulus (S), Heidi-Maria Wallinder (V), Mikael Andersson Elfgren (M) ersätter Stephanie Bruksgård (M) (Förste vice ordförande), Peter Lilja (SD) ersätter Gisela Carstinge (SD), Malin Carnbring (S) (deltar på distans) ersätter Per Strengbom (S)		
Ej tjänstgörande ersättare	Elisabeth Wäneskog (KD) Andreas Akterhag (L) Ann-Christine Björkman (S) Barbro Larsson (C)		
Övriga närvarande	Lars Almroth (hälso- och sjukvårdsdirektör) Annette Daneryd (utvecklingschef Förvaltningsledning Hälso- och sjukvårdsförvaltningen) Christina Ersson (nämndsekreterare) Magnus Stålberg (M) (politisk sekreterare)		
Utses att justera	Heidi-Maria Wallinder (V)		
Justeringens plats och tid			
Protokollet omfattar	§145		
Underskrifter	Sekreterare	 Christina Ersson	
	Ordförande	 Lina Eriksson (L)	
	Justerande	 Heidi-Maria Wallinder (V)	
ANSLAG/BEVIS	Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.		
Organ	Hälso- och sjukvårdsnämnden		
Sammanträdesdatum	2023-11-13		

Mötesdatum

Hälso- och sjukvårdsnämnden

2023-11-13

**Förvaringsplats för
protokollet**

Regionhuset, Västerås

Underskrift

.....

Christina Ersson

Justerandes sign**Utdragsbestyrkande****§145 Motion - tidig upptäckt**

RV230533

Sammanfattning

Barbro Larsson (C) föreslår i en motion inkommen 2023-05-30 att Region Västmanland erbjuder flera enkla undersökningar/ provtagning i samband med hälsokontroller för att upptäcka sjukdomar tidigare.

Fullmäktiges presidium har överlämnat motionen till Hälso- och sjukvårdsnämnden för yttrande, RF 2023-06-13 § 74j.

Hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande

Nuläge

I nuläget arbetar Region Västmanland hälsofrämjande och förebyggande på flera olika sätt. Alla dessa bygger på kunskapsstöd, exempelvis nationella riktlinjer och vårdprogram.

Exempel på hälsofrämjande och förebyggande åtgärder i Region Västmanland:

- Hälsosamtal för 50-åringar, där alla 50-åringar bjuds in för ett hälsosamtal om levnadsvanor, mätning av blodtryck, BMI, längd, vikt och midjemått och även provtagning för blodfetter och blodsocker. Vid behov följs hälsosamtalet upp med fler undersökningar.
- Hälsobladet - om hälsosamma levnadsvanor som delas ut vid regionens mottagningar och vårdcentraler.
- Barnhälsovårdsprogrammet, där barn erbjuds hälsobesök från födsel till 5 års ålder.
- Mammografiscreening, där kvinnor mellan 40 - 74 år undersöks.
- Cervixcancerscreening, där kvinnor erbjuds gynekologisk cellprovtagning mellan 23 - 74 år. Detta är nu även möjligt för kvinnor mellan 30 - 70 år att göra i hemmet.
- Tandvården som arbetar med att förbättra tandhälsan. Den avgiftsfria barn- och ungdomstandvården samt subventionerad tandvårdsstöd som omfattar alla vuxna.

Justerandes sign**Utdragsbestyrkande**

Mötesdatum

Hälso- och sjukvårdsnämnden

2023-11-13

- Det är även möjligt för alla västmanlänningar att boka tid hos hälsocenter, för att få hjälp att förbättra levnadsvanor - exempelvis tobaksavvänjning, mat- eller alkoholvanor.
- Tarmcancerscreening, Region Västmanland startade 2022 med screening av 60 - 74 åringar.
- Bukaortascreening erbjuder Region Västmanland samtliga 65-åriga män en ultraljudsundersökning av stora kroppspulsådern. Även kvinnor över 65 år med någon riskfaktorerna ärftlighet, rökning, högt blodtryck eller tidigare hjärtinfarkt kommer att erbjudas undersökning om de tar kontakt med kärllirurgiska kliniken i Västerås.

Exempel på hälsofrämjande och förebyggande åtgärder som Region Västmanland arbetar med som drivs som pilotprojekt samt ännu inte implementerats:

- Organiserad prostatacancertestning, är ett pilotprojekt där införandearbete pågår. Under 2024 så förväntas införande av piloten där 500 män testas. Målgruppen är män födda 1962 och 1966.
- Seniorhälsovårdsprogrammet, som är under framtagande i Västmanland och bygger på samma principer som barnhälsovårdsprogrammet. Det innebär att alla seniorer ska, via sin vårdcentral, erbjudas kontroller/insatser i ett första steg. De individer som behöver erbjuds vidare insatser. Syftet är att främja hälsa, tidigt identifiera ohälsa och möjliggöra att sätta in tidiga insatser. I början av 2026 förväntas samtliga av länets vårdcentraler infört seniorhälsovårdsprogram.

Provtagning vid njursjukdom

Alla patienter som har en grundsjukdom och medicinerar med diverse läkemedel kommer på kontroller till sjukvården och då tar man regelbundet njurprover för att eventuellt behöva justera läkemedel. I enlighet med Nationella Vårdprogram för kronisk njursvikt bör riktad screening alltid ske av patienter med diabetes mellitus, hypertoni, hjärt- och kärlsjukdom och genomgången nefrektomi.

Provtagning vid KOL

KOL exemplifieras också i motionen, där behandlar Region Västmanland patienterna utifrån det standardiserade vårdförlopp som finns. Där beskrivs att ingång i vårdförloppet ska ske vid misstanke om KOL eller vid en tidigare verifierad KOL. De menar även att det finns en underdiagnostisering av KOL. Misstanke föreligger om samtliga följande kriterier är uppfyllda:

- Patienten har luftvägs eller andningsbesvär som rapporterats eller som framkommer vid riktade frågor.
- Patienten är över 40år.
- Patienten röker eller har tidigare rökt minst tio paketår. (Ett paketår är 20 cigaretter om dagen per dag i ett år).

Mötesdatum

Hälso- och sjukvårdsnämnden

2023-11-13

En satsning har gjorts i regionen och all primärvård har tillgång till en så kallad FEV1/FEV6-mätare genom riktade statsbidrag. Det som underlättar med dessa mätare är att det är en enkel undersökning att genomföra och det behöver då, till skillnad från vid spirometri, inte vara en astma/KOL-sjuksköterska som utför undersökningen. Vårdförloppet rekommenderar att en spirometri med bronkdilatation ska göras inom sex veckor vid misstanke om KOL. Eftersom astma/KOL-sjuksköterskornas tid frigörs genom screening med FEV-mätarna kan de nu göra fler spirometrier.

Omvärldsbevakning

“Hälsofrämjande och förebyggande arbete blir alltmer nödvändigt för att bromsa behovsökningarna kopplat till den demografiska utvecklingen och bidra till ett bättre nyttjande av tillgängliga resurser.” Så inleder SKR “Förebygga eller reparera – ekonomi och hälsa” ett utdrag ur ekonomirapporten 2019–2021.

Analys

Region Västmanland arbetar i nuläget med flera hälsofrämjande åtgärder och har arbetat även med utveckling genom pilotprojekt. Motionären skriver att bland annat njursjukdomar kan upptäckas tidigare med enkla prov. Det stämmer att det är ett enkelt blodprov som genomförs dock kan det vare sig anses kostnadseffektivt eller hälsofrämjande att screena patienter utan symptom. Detta eftersom ett njurprov som visar på sjukdom inte alltid behöver vara korrekt utan påverkas av exempelvis hur mycket patienten druckit innan. Undersökningen för KOL har blivit enklare och frigjort tid för astma/KOL-sjuksköterskor i Region Västmanland i samband med att FEV-mätarna införts. Motionären föreslår att Region Västmanland erbjuder flera enkla undersökningar/provtagning i samband med hälsokontroller för att upptäcka sjukdomar tidigare. Undersökning och provtagningar bör göras på medicinsk indikation. Screening av hela eller delar av befolkningen görs endast om det finns ett starkt vetenskapligt stöd för att fördelarna är större än nackdelarna. Denna bedömning görs ofta av Socialstyrelsen.

Yrkanden

Heidi-Maria Wallinder (V) yrkar bifall till motionen.

Malin Gabrielsson (KD) yrkar bifall till beredningens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer beredningens förslag mot Heidi-Maria Wallinders yrkande och finner att nämnden beslutar enligt beredningens förslag.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Mötesdatum

2023-11-13

Förslag till beslut

1. Motionen avslås.

Beslut

1. Motionen avslås.

Reservationer

Heidi-Maria Wallinder (V) reserverar sig till förmån för sitt yrkande.

Beslutsunderlag

- Förslag till svar på motion om tidig upptäckt(37261) (0)
- Motion - tidig upptäckt

Paragrafen är justerad